

Onur DODANLI
AFAD Uzmanı

6 Şubat Depremleri Sonrası **KAHRAMANMARAŞ VE ŞANLIURFA'DA** Gerçekleştirilen Afet Yönetimi

6 Şubat 2023 tarihinde saat 04.17'te 7.7 büyüklüğünde merkez üssü Kahramanmaraş Pazarcık, saat 13.24'te 7.6 büyüklüğünde merkez üssü Kahramanmaraş Elbistan olan depremleri meydana gelmiştir. 20 Şubat 2023 tarihinde ise saat 20.04'te 6.4 büyüklüğünde Hatay Yayladağı'nda bir deprem daha yaşanmıştır. Bu depremler 11 ilde büyük yıkımlara neden olmuş, yaklaşık 51 bin vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Depremde 500.000'den fazla bina hasar görmüş ve çok ciddi boyutta maddi kayıplar meydana gelmiştir (SBB, 2023).

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre depremden etkilenen 2022 yılsonu itibariyle 11 ilin toplam nüfusu 14.013.196 kişidir. Bölgedeki nüfus ülke demografisinin (85.279.553 kişi) yüzde 16,4'üne tekbül etmektedir (TÜİK, 2023).

Depremin merkez üssüne olan uzaklıklarına bakıldığında 48 km mesafe ile en yakın Kahramanmaraş (merkez), 369 km mesafe ile en uzak Diyarbakır olduğu anlaşılmıştır.

AFET VE ACİL DURUM KOORDİNASYON MERKEZİ

Gece 04.17'de meydana gelen depremin hemen ardından Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında "Seviye 4 alarm" ilan edilmiştir. "Seviye 4 alarm" afet sonrasında 1. ve 2. grupta yer alan ve destek verecek illerin yanı sıra ulusal kapasitenin afetle mücadelede tamamen aktif

hale gelmesi ve bunun yanı sıra uluslararası desteğe de ihtiyaç duyulduğunu gösteren en üst düzey seviye türüdür (TAMP, 2022).

Depremin hemen ardından Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi aktif hale gelmiş, TAMP kapsamında çalışmalar başlatılmıştır. Deprem sonrası müdahale çalışmaları kapsamında uluslararası personel olmak üzere arama kurtarma personeli görev yapmış ve destek personeli arama ve kurtarma çalışmalarına destek vermiştir. Akut dönemde çok sayıda personel deprem bölgesinde görev ve personel müdahale ve iyileştirme çalışmalarında görev almıştır. Deprem sonrasında 11 ilde enkazda aynı anda arama ve kurtarma faaliyeti yürütülmüştür. Aynı anda bu kadar fazla alanı etkileyen ve arama ve kurtarma faaliyetleri yürütülen bir afet çok ender görülmektedir.

Deprem bölgesinde dünyanın en büyük tahliye işlemlerinden biri gerçekleştirilmiş olup bu kapsamda havayolu, denizyolu ve karayolu ile 3 milyonun üzerinde tahliye gerçekleştirilmiştir.

AFET BÖLGELERİNE İNTİKAL SÜRECİ

Deprem bölgesine arama kurtarma ekipleri depremin ardından ivedilikle intikal etmiş olup Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezinde çalışmalar gerçekleştirildikten sonra kriz yönetimini sahada sürdürmek için Türk Hava Yolları (THY) tarafından AFAD

Uzmanları ve Mühendisleri, UMKE çalışanları ve Zonguldak'tan gelen maden işçileri için tahsis edilen özel bir uçakla Ankara Esenboğa Havalimanından Gaziantep Havalimanına uçuş gerçekleştirilmiştir. Buradan karayoluyla Adana, Osmaniye, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Adıyaman, Hatay ve Gaziantep merkeze geçilmiştir. Bunun yanı sıra Malatya'ya ayrı bir uçak seferi düzenlenmiştir.

ŞANLIURFA'DA GERÇEKLEŞTİRİLEN AFET YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI

Depremin ardından Şanlıurfa'da kriz yönetimini gerçekleştirmek için 04.40'ta Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezinde (GAMER) arama kurtarma çalışmaları hemen başlatılmış olup saat 04.40'ta ilk olarak şu tedbirler alınmıştır;

- Doğalgaz ve elektrik akışıyla ilgili gerekli talimatlar verilmiştir.
- Emniyet, Jandarma, AFAD, Sağlık ve 112 birimlerimize gerekli talimatları vererek alan ve saha çalışmaları başlatılmıştır.
- Şanlıurfa Valiliği tarafından sosyal medya hesaplarından vatandaşlar uyarılarak, sakin kalmaları, trafikte uzun kuyruk oluşturmamaları, telefonların zorunlu olmadıkça kullanılmaması ve arama kurtarma ekipleri ile güvenlik güçlerine yardımcı olunması istenmiştir.
- Personel ve lojistik durumu kontrol edilerek gerekli saha çalışmaları başlatılmıştır.

9 Şubat tarihi itibarıyla Arama kurtarma çalışmaları Şanlıurfa'da tamamlanmış olup afet sonrası yaklaşık 45 bin afetzede Şanlıurfa'dan diğer illere tahliye edilmiştir. Tahliyeler karayoluyla Mardin'e, havayoluyla (askeri uçak veya THY'nin özel uçakları) Ankara, İstanbul, İzmir ve Antalya'ya gerçekleştirilmiştir. Tahliyeler sırasında afetzedelerden herhangi bir ücret alınmamıştır.

Şanlıurfa'da görevlendirilen AFAD personeli tarafından gerçekleştirilen görevlerden bazıları şunlardır;

Kriz Merkezi Yönetimi: Şanlıurfa İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü içerisinde kurulan ve GAMER koordinasyonunda olan kriz merkezinde deprem sonrasında arama kurtarma, vatandaşlara yardım, çadır alanları ve geçici barınma merkezlerinin iş ve işlemlerine ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Şanlıurfa Valiliği Çalışmaları: Şanlıurfa Valisinin afete yönelik talimatlarını gerçekleştirmek amacıyla çalışmalar yapılmıştır.

Sunum, Brifing ve Rapor Hazırlama Çalışmaları: Deprem sonrası arama kurtarma, barınma, haberleşme, ulaşım, depo yönetimi, tahliye yerleştirme, enkaz kaldırma, kimliklendirme ve defin, hasar tespit gibi önemli çalışmaların bilgilerinin tutulması ve Şanlıurfa Valiliğine, İçişleri Bakanlığına ve Cumhurbaşkanlığına raporlanması işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Vatandaş Bilgilendirmesi: Afetzedelere yönelik deprem sonrasında yapılacak işlemlere ilişkin bilgilendirme yapılması ve vatandaşların sorularının cevaplanması sağlanmıştır.

Havalimanı Görevi: Yolcuların tahliye işlemleri ve deprem bölgesine hava yoluyla gönderilen malzemelerin taşıma işlemleri gerçekleştirilmiştir. Dünyanın en büyük uçağı Antonov AN-225, Katar Devletinin gönderdiği yardım malzemelerini deprem sonrası bölgenin en yüksek kapasiteli tek havalimanı olan Şanlıurfa Havalimanına AFAD organizasyonunda defalarca yardım malzemesi getirmiş, Şanlıurfa üzerinden tüm afet bölgelerine yardım malzemeleri gönderilmiştir.

Şanlıurfa Valiliği Ortak Basın Toplantısı: 18 Şubat 2023 tarihinde Şanlıurfa Valisi ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı, Kanal Urfa, TV63, Edessa ve Güneydoğu TV ortak canlı yayınında Şanlıurfa halkına deprem ile ilgili yapılan çalışmalardan bahsederlerken AFAD uzmanları, vatandaşlardan ve basından gelebilecek sorular için Şanlıurfa Valiliğinde yer almışlardır.

Şanlıurfa'da deprem sonrası şehirde yaşanan yıkımı azaltmak amacıyla uzun mesailer ve yoğun çalışma koşulları kaçınılmaz olmuştur. Ekip çalışması ve iyi bir organizasyon, afet mücadelesinde başarının anahtarı olmuş, afetin ilk anlarında günlük 16-18 saat mesailerle çalışmalar gerçekleştirilmiş ve kriz dönemi bittikten sonra zamanla daha düşük çalışma saatleri içerisinde çalışmalara devam edilmiştir.

Gönüllülerin Çalışmaları

Gönüllüler deprem sonrasında büyük bir özveriyle 7/24 mesai kavramını gözetmeksizin Şanlıurfa İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nde aktif bir şekilde çalışmışlardır. Şanlıurfa'da gönüllüler, arama kurtarma ekipleriyle işbirliği yaparak enkaz altında mahsur kalan insanları kurtarılması çalışmalarına yardım etmiş, yaralıla-

rın taşınması ve sağlık hizmetlerine ulaştırılması gibi hayati öneme sahip görevleri üstlenmiştir.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Destekleri

Sivil toplum kuruluşlarının örgütlü ve koordineli çalışmaları, yardım ve destek dağıtımında etkin bir rol oynamıştır. Sivil Toplum Kuruluşları, afetzedelere yönelik temel ihtiyaçların giderilmesi amacıyla yiyecek, su, barınma, ısıtıcı ve diğer deprem malzemelerini temin etmiş, bu malzemeleri ihtiyaç sahiplerine dağıtmışlardır. Bunun yanı sıra afetzedelerin psikososyal destek ihtiyaçlarını karşılamak ve onlara yardımcı olmak için de çeşitli programlar düzenlemişlerdir.

ŞANLIURFA'DA SAHADA GÖZLEMLenen Sorunlar

Afetler sonrası müdahale süreci, afetin büyüklüğüne ve yerleşim yerinin özelliklerine göre değişebilmektedir. Şanlıurfa'da gözlemlenen bazı sorunlar şunlardır;

Şanlıurfa'ya Göç Yoğunluğu: Şanlıurfa'nın depremden etkilenmesine rağmen Gaziantep, Kahramanmaraş, Adıyaman, Hatay, Osmaniye ve Adana'da depremden etkilenen ve memleketleri Şanlıurfa olan vatandaşların yoğun bir şekilde Şanlıurfa'ya geri döndüklerinde akrabaları veya tanıdıklarının yanında ikamet ettikleri gözlemlenmiştir.

Yakınını Kaybeden Depremzede ile İletişim: Her depremzede afetten derin bir şekilde etkilenmektedir. Kimi insanlar depremde hayatını kaybederken kimisi de eşini, çocuğunu, annesini, babasını, kardeşini ya da ailesinin diğer fertlerini kaybetmiştir. Bu nedenle depremde ailesini ya da yakınlarını kaybeden insanlara yaklaşımın, depremden etkilenmeyen insanlara göre farklı olması gerektiği gözlemlenmiştir.

Türkçe Bilmeyen Vatandaşlar ile İletişim: Şanlıurfa, farklı etnik grupların ve kültürel geçmişe sahip insanların bir arada yaşadığı bir şehirdir. Bu nedenle afetlerde Türkçe bilmeyen vatandaşlarla iletişim kurmak ve onlara yardım ve hizmet sağlama sürecini zaman zaman zorlaştırırsa da tercümanlar sayesinde bu problem kısa bir süre içerisinde aşılmıştır.

Bilgi Kirliliği ve Dezenformasyon: Deprem sonrasında sosyal medyadan ve çeşitli iletişim programlarında kurulan gruplardan yoğun paylaşımlar yapılmış olup bu bilgilerin bazıları doğru iken bazıları geçerliliği ve güvenilirliği olmayan bilgiler olduğu anlaşılmıştır. Alanında yeterliliği veya uzmanlığı olmayan kişilerin bilgi üretmeye çalışması, insanların gördükleri her bilgiyi sorgulamadan kabul ederek paylaşımları, bazı kötü niyetli şahısların vatandaşları kandırma amacıyla yalan içerik üretip (akşam saat 19.00'da Şanlıurfa merkezde deprem olacak gibi paylaşımlar) bilgi kirliliğine ve dezenformasyona neden olmuştur.

Duş, WC Problemi: Deprem sonrasında bölgede birçok altyapı ve yapısal hasarlar meydana gelmiştir. Deprem sonrasında su kesintileri, kanalizasyon sorunları, temiz su ve hijyen eksikliği gibi nedenlerle duş ve tuvalet kullanımı ile ilgili problemler zaman zaman ortaya çıkmıştır. Ancak seyyar duş ve seyyar tuvaletler sayesinde bu problemler kısa bir süre içerisinde giderilmiştir.

Tek Düzey Beslenme: Deprem bölgesinde yaşanan zorluklar nedeniyle hayatın birçok yönü olumsuz etkilenmekte ve buna beslenme de dahil olmaktadır. Deprem sonrasında tek düzey beslenme, yetersiz ve sınırlı besin tüketimine neden olduğu için insanların sağlığını kolaylıkla etkilemiştir.

Hastalık: Yukarıda bahsedilen faktörlerin bir ya da birkaçı meydana geldikten sonra yoğun çalışma tem-

posu da dahil edilince hastalık kaçınılmaz olmuştur.

Şanlıurfa'da çalışmalar yoğun bir şekilde devam ederken yaklaşık bir ay bölgede çalışmalar gerçekleştirildikten sonra Kahramanmaraş'a afet yönetimi için geçilmiştir.

KAHRAMANMARAŞ'TA GERÇEKLEŞTİRİLEN AFET YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI

Kahramanmaraş'ta görevlendirilen AFAD personeli tarafından gerçekleştirilen görevlerden bazıları şunlardır;

Kriz Merkezi Yönetimi: Şanlıurfa bölümünde bahsedildiği gibi kriz anında olay yerine etkin bir biçimde müdahalesi, insanların tahliye edilmesi, sağlık hizmetlerinin sağlanması, güvenlik önlemlerinin alınması, iyileştirme çalışmalarının sağlanması için Kahramanmaraş Valiliği ve Kahramanmaraş İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ile organize bir şekilde çalışılmıştır.

Kamu Personel Konaklaması: Afet ve acil durumlar sırasında afette çalışacak ve dışarıdan gelecek afet personelinin barınma sorunu önemli bir problem olmaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin dört bir yanından kamu kurumlarından gelen kamu görevlilerinin konaklayacak yerleri düzenlemek (üstelik depremde yıkılan, ağır hasarlı binaların varlığı düşünüldüğünde) oldukça zor olmuştur.

Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesi: Kahramanmaraş depremi sırasında, bölgeye gelen arama kurtarma ekipleri ve AFAD personelinin konaklama ihtiyaçlarını karşılamak için kritik bir rol üstlenmiştir. Deprem felaketiyle sarsılan bölgede, sağlık, güvenlik ve kurtarma ekiplerinin hızlı bir şekilde olay yerine ulaşması ve etkin bir şekilde çalışabilmesi hayati önem taşımaktadır.

Vatandaş Bilgilendirmesi: Deprem sonrası, vatandaşların ne yapması gerektiğini bilmesi, yardım ekiplerinin görevini kolaylaştırmaktadır. Aynı zamanda depremde vatandaş bilgilendirmesi, can kayıplarının azaltılması, yapısal zararın minimize edilmesi, kriz yönetiminin güçlendirilmesi, toplum hazırlığı sağlanması ve psikolojik desteğin desteklenmesi gibi bir dizi önemli nedenle kritik bir öneme sahiptir. Kahramanmaraş AFAD İl Müdürlüğü vatandaşlara karşı önemli bilgilendirme çalışmaları sağlamıştır.

Depo ve Lojistik Sorumluluğu: Deprem sonrasında bölgedeki afetzedelerin temel ihtiyaçlarını karşılamak, acil yardım malzemelerini ulaştırmak ve hızlı bir şekilde organize olmak için önemli bir adım olarak, büyük malzeme depoları aktif hale getirilmiştir. Bu depoların yer seçimi, afetin merkez üssüne yakın, güvenli ve kolay ulaşılabilir bölgelerde yapılması önem taşımıştır. Afetzedeler için kurulan bu depolar, önceden planlanmış ve ihtiyaçlara yönelik olarak doldurulmuştur. Temel yaşamsal ihtiyaçları karşılayacak malzemeler ağırlıklı olarak gıda yardımları, su ve su arıtma ekipmanları, ilkyardım malzemeleri, battaniye, giysi, barınma malzemeleri, temizlik malzemeleri gibi önemli malzemelerden oluşmaktadır.

Çadırkent ve Konteynerkentlerin Kurulumu: Deprem sonrasında acil barınma ihtiyacını karşılamak için ilk aşamada Kahramanmaraş'ta 56 nok-

tada çadırkentler kurulmuştur. Bu çadırkentler, hızlı bir şekilde kurulabilen ve toplu yaşam alanlarının ihtiyacını karşılayacak şekilde organize edilen geçici barınma birimleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kahramanmaraş'ta çadırkentler afet bölgelerine yakın, güvenli ve ulaşılabilir bölgelerde kurulmuştur. Özellikle depremzedelerin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetlerin sağlandığı merkezlere de yakın olmaları tercih edilmiştir. Çadırkentler aktif edildikten sonra depremzedelerin barınma, temel sağlık hizmetleri, gıda ve su temini gibi temel ihtiyaçları bu çadırkentlerde karşılanmaya devam edilmiştir.

Gönüllülerin Çalışmaları

Önceki bölümde bahsettiğimiz üzere deprem gibi afetlerde gönüllülerin çalışmaları, hızlı ve etkili bir şekilde arama kurtarma, yardım ulaştırma ve toplumu desteklemekte büyük öneme sahiptir. Gönüllü katılımı, profesyonel ekiplerle birlikte koordineli bir şekilde çalışarak afetlerin etkilerini en aza indirmeye yardımcı olmuşlardır.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Destekleri

Kahramanmaraş'ta meydana gelen deprem sonrası, sivil toplum kuruluşları aktif bir şekilde harekete geçerek depremzedelere yardım eli uzatmış ve aynı zamanda Ramazan ayı dolayısıyla iftar yemeği düzenlemişlerdir. Bu çabalar, depremzedelerin zor durumlarında yanlarında olduklarını hissetmelerine ve Ramazan ayının manevi atmosferini yaşamalarına katkı sağlamıştır. Kahramanmaraş'ta bulunan Sivil Toplum Kuruluşlarının çalışmaları aşağıdaki gibidir;

Yardım Kampanyaları: Deprem sonrası yaşanan afetin etkilerini hafifletmek ve depremzedelerin ihtiyaçlarını karşılamak için pek çok sivil toplum kuruluşu tarafından yardım kampanyaları başlatılmıştır. Bu kampanyalarda gıda, su, giyim ve barınma gibi temel ihtiyaçlar için toplanan

bağışlarla depremzedelere destek sağlanmıştır.

Sağlık ve Psikososyal Destek: Deprem sırasında ve sonrasında yaralanan veya psikolojik olarak etkilenen insanlar için sağlık hizmetleri ve psikososyal destek de sağlanmıştır. Sağlık personeli ve gönüllüler, deprem bölgesindeki sağlık merkezlerinde ve geçici barınma alanlarında hizmet vermiştir.

Geçici Barınma ve İyileştirme Çalışmaları: Depremde evlerini kaybedenler için geçici barınma alanları oluşturulmuş ve barınma ihtiyacı karşılanmıştır.

İftar Yemekleri: Ramazan ayında, depremzedelerin manevi ve sosyal ihtiyaçlarına da önem verilmiştir. Sivil toplum kuruluşları, depremzedelere iftar yemeği düzenlemiş depremzedelerin bir araya gelmelerini, dayanışma ve yardımlaşma duygularını pekiştirmelerini sağlamıştır.

Gönüllü Destek: Sivil toplum kuruluşları, deprem sonrasında bölgeye gönüllü ekipler göndererek yardım çalışmalarını desteklemiştir. Gönüllüler dağıtım merkezlerinde, barınma alanlarında ve diğer alanlarda aktif olarak görev alarak depremzedelere yardımcı olmuşlardır.

Psikolojik Destek ve Danışmanlık: Depremden etkilenenlerin travma sonrası süreçte yaşadıkları duygusal zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olmak için psikolojik destek ve danışmanlık hizmetleri sunulmuştur.

İhtiyaç Sahiplerine Özel Yardımlar: Özellikle çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi dezavantajlı gruplar için özel yardım ve destek faaliyetleri düzenlenmiştir. Bu kişilere yönelik ihtiyaçlar öncelikli olarak ele alınmış ve onlara özel çözümler üretilmiştir.

Kahramanmaraş'ta yaşanan deprem felaketi sonrasında sivil toplum kuruluşlarının bu çabaları, depremzedelere umut ve dayanışma mesajı göndererek toplumun birlik ve beraberlik içinde hareket etmesini

sağlamıştır. Bu tür çabalar, toplumun afetlere karşı daha dirençli hale gelmesine ve dayanışma ruhunun güçlenmesine katkı sağlamaktadır.

KAHRAMANMARAŞ'TA SAHADA GÖZLEMLenen SORUNLAR

Şanlıurfa bölümünde bahsedilen yakını kaybeden depremzede ile iletişim, bilgi kirliliği ve dezenformasyon, barınma problemi, duş, WC problemi, tek düzey beslenme ve hastalık sorunları burada da benzer bir şekilde görülmüştür. Bunların yanı sıra;

Artçı Depremlerin Yoğunluğu: Artçı depremler, ana depremi takip eden daha küçük sarsıntılardır ve büyük depremler sonrasında sıkça görülürler. Bu artçı depremler, hasar görmüş binaların daha da zayıflamasına ve çökme riskini artırmasına yol açabilmektedir. Bu durum arama kurtarma ekiplerinin çalışmalarını tehlikeli hale getirmiştir. Deprem sonrasında yıkılan binaların enkazı altında mahsur kalan depremzedeler için artçı depremler, zaten travmatik bir durumda olan insanlar için ekstra stres yaratmıştır. Ayrıca artçı depremler, enkaz altında mahsur kalanların kurtarılmaya sürecini zorlaştırmış ve sağlık durumlarını olumsuz etkileyebilmiştir.

İletişim Hatlarının Sık Sık Kesilmesi: Deprem sonrasında telefonların çalışmaması ve iletişim hatlarının sürekli kesilmesi, depremin oluşturduğu doğal afetin iletişim altyapısına ve telefon hatlarına verdiği zararlar nedeniyle meydana gelmiştir. Altyapı hasarları, elektrik kesintileri, arızalar, hasarlı mobil istasyonlar, ulaşım da yaşanan problemler iletişim açısından cep telefonlarının sağlıklı kullanılmasını engellemiştir. Bu durum acil durumda haberleşme ve yardım alışverişi açısından büyük bir zorluk oluşturmuştur. Kurtarma ve yardım ekipleri için iletişimin işlevsel olması hayati önem taşır ve bu nedenle deprem sonrası iletişim altyapısının

onarımı sağlanana kadar telefon hatlarının çektiği yerlerde konuşma imkânı olmadığı zaman internet üzerinden Whatsapp, Telegram gibi uygulamalarla iletişim sağlanmıştır.

AFET BÖLGESİNDE YAŞANAN GENEL SORUNLAR

Afette Stres Yönetimi Zorluğu: Afetlerin neden olduğu stres hem afetzedeler hem de müdahale için gelen ekiplere ciddi bir zorluk oluşturmaktadır. Afetler sonrasında, afetzedeler ve afet çalışanları bazı belirsiz durumlarla karşı karşıya kalabildikleri için stres ve endişe düzeyini artırabilmektedir. Belirsizliğin yanı sıra güvenlik endişesi, kayıpların olması, yorgunluk, yoğun çalışma koşulları, kaynak sıkıntısı yaşanması stresi artıran diğer unsurlar olarak düşünülebilir.

Üçüncü Kişiler İle İletişimde Sorunlar: Afetler sırasında, üçüncü kişilerle iletişimde yaşanan sorunlar oldukça yaygın ve ciddi bir konudur. Afetten etkilenen kişilerle iletişimde yapılan hatalar gerginliğe neden olabilmektedir. Bu nedenle depremde etkilenen kişilerle iletişim konusunda dikkatli olunmalıdır.

Ulaşım Yollarında Yaşanan Aksaklıklar: Özellikle Kahramanmaraş depremleri gibi büyük çaplı afetlerde, afet bölgesinin geniş olması nedeniyle afet bölgesine araçla gitmek isteyen kişiler yurdun dört bir yanından akraba ve tanıdıkları için afet bölgesine ulaşmaya çalışmışlardır. Bu durum zaman zaman afet çalışmalarında trafik oluşmasına yol açmış, ulusal ve uluslararası yolların tıkanmasına neden olmuştur.

Yağma ve Hırsızlık Olasılığı: Yağma ve hırsızlık, afet durumlarında temel ihtiyaçların karşılanamaması, toplumsal çöküş, kaos ve güvenlik eksikliği ve fırsatçılık gibi nedenlerden meydana gelebilmektedir. Bu durum afetlerin etkilerini daha da kötüleştirerek toplumda güven duygusunun azalmasına, insanların daha zor du-

rumda kalmasına ve yardım faaliyetlerinin aksamasına neden olabilir. Kahramanmaraş depremleri sonrası zaman zaman bölgede hırsızlık olayları meydana gelmiş ancak Emniyet güçlerimizin özverili çalışmaları sayesinde failer yakalanmış ve yeni hırsızlık olaylarının önüne geçilmesi sağlanmıştır. Bu tür durumlarla başa çıkmak için afet öncesi planlama, güvenlik önlemleri, yardım kuruluşlarının koordinasyonu ve toplumun dayanışması önem taşımaktadır.

Bu sorunlarla başa çıkabilmek için şu adımlar atılabilir:

- **Etkili İletişim ve Koordinasyon:** Afet yönetim ekipleri ve kurumlar arasında etkin bir iletişim ve koordinasyon ağı kurulmalıdır. Bu durum hızlı müdahale ve ihtiyaç sahiplerine uygun yardımı kolaylaştırır.
- **Tercüman:** Türkçe bilmeyen vatandaşlarla iletişim kurmak amacıyla bölgenin yapısına göre tercüman ve çok dilli personel istihdam edilebilir. Tercüman sayesinde ihtiyaç sahipleriyle doğru ve anlaşılır bir şekilde iletişim kurulabilir.
- **Doğru Bilgi ve Eğitim:** Halkın afetler hakkında doğru bilgi sahibi olması amacıyla eğitim programları sık sık düzenlenmelidir. Bunun yanı sıra afetlerde nasıl hareket edecekleri ve nereden yardım alabilecekleri hakkında bilgilendirilmeleri önem taşımaktadır.
- **Medya ve Bilgi Yayılımı:** Doğru bilgilerin halka ulaşmasını sağlamak için güvenilir medya kanalları aracılığıyla bilgi yayılımı yapılmalıdır. Gerçek zamanlı bilgilere ulaşım, dezenformasyon riskini azaltır ve halkın afet durumlarına hazırlıklı olmasını sağlar.

Sahada gözlemlenen bu sorunların üstesinden gelmek, etkili afet yönetimi ve toplumun dayanıklılığını artırmak için önemlidir. Ekip çalışması ve planlama, bu tür zorlu durumların üstesinden gelmede kritik öneme sahiptir.

SONUÇ

Kahramanmaraş depremleri sonrasında AFAD öncülüğünde gerçekleştirilen afet yönetimi hızlı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. AFAD personeli depremin meydana geldiği bölgeye hızla intikal ederek, arama-kurtarma çalışmalarına yoğun bir şekilde katılım göstermiştir. Afet sonrası kriz yönetimini gerçekleştirmek ve acil ihtiyaçları karşılamak için personel büyük bir özveri ile çalışmışlardır. Bu çalışmalar hayat kurtarma ve acil müdahale açısından son derece önemli olmuştur. Afetzedelerin ihtiyaçlarına anında cevap verilerek acil yardım hizmetleri hızlı bir şekilde sağlanmış ve yaşam koşullarının en kısa sürede normale dönmesine katkıda bulunulmuştur. Kahramanmaraş depremleri sonrasında gerçekleştirilen afet yönetimi, AFAD ve diğer kamu kurumlarının hızlı müdahalesi, uzman ekiplerin canla başla çalışması, toplumsal dayanışma ve gönüllü katılımıyla başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Bu deneyimler gelecekteki afetlere daha hazırlıklı olmak için önemli dersler sunmaktadır. Toplumun afetlere karşı bilinçlenmesi ve afet yönetimi alanındaki sürekli gelişim ve iş birliği, ülkemizin afetlerle mücadelesini güçlendirecektir.

KAYNAKÇA

SBB Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu (sf.6), Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). Site: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf> Erişim Tarihi: 01.08.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2023). Site: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109> Erişim Tarihi: 01.08.2023

Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP), (sf.7), (2022). Site: https://afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Planlar/TAMP.pdf Erişim Tarihi: 01.08.2023